

GEOGRAFSKA BIBLIOGRAFIJA SLOVENIJE**Alenka Turel Faleskini**

Inštitut za geografijo Univerze v Ljubljani izda vsako leto Geografsko bibliografijo Slovenije. Prvič je izšla leta 1966 in je obsegala razdobje od leta 1960 do leta 1965. Od takrat pa do danes je izšla vsako leto, tako da je pred nami zadnja za leto 1992.

Geografska bibliografija Slovenije zajema dela slovenskih geografov ne glede na problematiko in dela tujih avtorjev, ki pišejo o geografski problematiki Slovenije.

Upošteva dela, ki so bila objavljena (samostojno ali kot članki v periodičnih publikacijah in zbornikih) ali drugače razmožena in so dostopna javnosti v knjižnicah.

Bibliografija je urejena po avtorskem in problemskem kazalu. Vsaka bibliografska enota je upoštevana samo enkrat, četudi ima več avtorjev.

Bibliografija je že vrsto let računalniško obdelana. Gradivo zanjo prispevajo: Knjižnica Oddelka za geografijo, Knjižnica Inštituta za raziskovanje krsa ZRC SAZU iz Postojne in Knjižnica Pedagoške akademije Univerze v Mariboru. Pri sestavi Bibliografije si pomagamo tudi z bibliografijami posameznih institucij, v katerih so zaposleni pisarji geografi, in z bibliografijami, ki nam jih pošljejo posamezni avtorji.

Geografi, ki objavljate v publikacijah, ki zaradi kakršnegakoli vzroka do sedaj niso bile zajete v Bibliografiji, sporočite to na Inštitut za geografijo, Trg francoske revolucije 7, Ljubljana. Z veseljem vas bomo uvrstili v Bibliografijo in s tem obogatili pregled dela geografov.

Geografsko bibliografijo Slovenije lahko kupite v Zemljepisnem muzeju Slovenije, Trg francoske revolucije 7 v Ljubljani, ali pa jo naročite po telefonu: (061) 213-537. Cena zadnje Bibliografije (za leto 1992) je 420 tolarjev. Na zalogi je še nekaj izvodov starejših Bibliografij, katerih cena pa je ustrezno manjša.

SREDNJA IN ZAHODNA EVROPA, NOVA KNJIGA IZ ZBIRKE "DEŽELE IN LJUDJE"**Milan Orožen Adamič**

S to poljudno zasnovano regionalnogeografsko zbirko Mladinska knjiga že kar nekaj časa zapolnjuje vrzel v pomanjkanju tovrstne literature. Zbirka je zelo dopadljivo opremljena s številnimi risbami, kartami in barvnimi fotografijami. Izvirnik je z mnogimi sodelavci pripravila založba Mitchell Beazley. V slovenščino je pričujočo knjigo prevedel Dušan Voglar.

Kot geografa me je zanimalo, kaj in katere dežele so uvrstili v Srednjo in Zahodno Evropo. Zemljevid na 8. in 9. strani nas podučijo, da so to Irska, Velika Britanija, Belgija, Luksemburg, Nizozemska, Nemčija, Švica, Liechtenstein in Avstrija. Francija ali recimo Slovenija, v nasprotju s pričakovanji, ne sodita v Zahodno oziroma Srednjo Evropo. Na 6. strani je povedano, da so v tej knjigi obravnavane dežele, ki ležijo med 45. in 55. stopinjo s. g. š. V tem območju je približno 70 % Francije, velik del Velike Britanije (Škotska) pa sega preko 55. stopinje s. g. š. Slovenija leži v celoti nad 45. stopinjo s. g. š., torej v obravnavanem območju, a je v tej knjigi ne najdemo. Po mojem globokem prepričanju in zaradi zgodovinskih dejstev je Slovenija nesporno del Srednje Evrope in ne del Vzhodne Evrope, kamor nas tradicionalno radi uvrščajo zaradi jugoslovanske in socialistične preteklosti. O vsem tem v knjigi ne zasledimo nobene pripombe, opozorila, opravičila ali komentarja uredništva.

Iz kolofona zvem, da je naslov izvirnika "North-west and Central Europe", kar bi prevedli kot "Severozahodna in Srednja Evropa" ali, če je uredniku tako všeč, "Srednja in severozahodna Evropa", nikakor pa ne tako, kot je storil prevajalec Dušan Voglar, "Srednja in zahodna Evropa". Poleg tega bi zapisal Zahodna Evropa z veliko začetnico, ker ne gre le za del Evrope, ki je na zahodu, temveč v tem primeru za geografski pojem. Očividno se založbi Mladinska knjiga ne zdi potrebno, da bi pri pripravljanju slovenske izdaje te zbirke sodeloval ali vsaj pregledal besedilo kakšen geograf. Tak površen način dela je v Mladinski knjigi dokaj običajen, bralci ga spremljamo že nekaj časa. Na to so ob izdajanju drugih knjig iz te zbirke ali na splošno v knjigah Mladinske knjige opozarjali že mnogi. Najbolj tipičen primer je šolski atlas, v katerem kar mrgoli napak, ki jih v Mladinski knjigi kljub številnim pripombam in vrsti ponatisov še vedno niso odpravili.

Sestavljalci originalne verzije knjige "Srednja in zahodna Evropa", ki je bila natisnjena v letu 1992, so bili ob nastajanju nove Evrope gotovo v zadregi. Uspeli so prikazati združeno Nemčijo. V izdaji Mladinske knjige v letu 1993 bi pričakovali, da bodo pojasnili to zadrego in na zemljevide vrisali vsaj meje novih držav ali vsaj Slovenije. Da ena od največjih slovenskih založb v knjigi o Evropi, ki je bila natisnjena v letu 1993, na zemljevide ne nariše novih držav v nekdanji Jugoslaviji, Češko-slovaški in Sovjetski zvezi, to je spodrsrljaj brez primere in opravičila. No, če smo poštene, je na strani 10 karta, edina v celi knjigi, v kateri so zapisana imena novih držav, vendar niso vrisane državne meje. To je prav neverjetno, vendar je res. Še več, sestavljalci slovenske izdaje so si očitno prizadevali, da bi na karte dodatno vrisali Lju-

ZBIRKA NARAVNE NESREČE**Miha Pavšek**

bljano, ki pa je na tej karti narisana nekako na tromeji med Avstrijo, Madžarsko in Slovenijo. Na strani 7 je znak za Ljubljano postavljen nekam okrog Zidanega Mosta. Poleg tega lahko najdemo še nekaj preostalih nemških napisov: Rünfkirchen, izilien (očitno ostanek napisa Sizilien) itd., kar kaže na površnost kartografske obdelave gradiva. Nekoliko podrobnejši pregled samo te karte je navrgel preko 30 napak in nedoslednosti. Tako so na primer vrisani najvišji alpski vrhovi, pa najvišji vrh Velike Britanije Ben Nevis in Apeninov Gran Sasso, manjkajo pa najvišji vrhovi Pirenejev (Pico de Aneto), Karpatov (Gerlahovsky štít v Tatrah) in Skandinavskega gorovja (Glittertind), niti ni dodan Triglav, kar bi bilo za slovenskega bralca edino sprejemljivo, saj je za vse omenjene posege na karti dovolj prostora. Iz navedenega primera je razvidna nedoslednost, saj navedbo Ben Nevisa lahko še razumemo kot informacijo o državi, ki jo obravnava pričujoča knjiga, Gran Sasso pa je v Italiji, ki je očitno del južne Evrope. . .

Tako je pravzaprav z vsemi kartami in tej knjigi. Na strani 129 ima Triglav koto 2863, čeprav v Sloveniji geodeti že dobri dve desetletji trdijo, da je Triglav visok 2864 m. Zelo značilen primer neodgovornega in površnega dela v Mladinski knjigi je karta na strani 132, ki prikazuje najpomembnejša smučarska središča v Alpah. V Sloveniji ni vrisane nobenega takega kraja! Morda v Sloveniji res nimamo nobenega evropsko pomembnega smučarskega središča, nedvomno pa je, da imamo državno meja s Hrvaško. Država Hrvaška na tej karti tudi ni napisana, čeprav je prikazan velik del njenega ozemlja. Lahko pa najdemo napisa za Češko in Slovaško, med katerima pa seveda ni vrisana državna meja, itd, itd.

Vse to so hudi spodrsrljaji in tehnični izgovori nikakor niso sprejemljivi. To je žalitev slovenskega bralca in države, ki v letu 1993 nima opravičila! Na nek način je zanikanje prizadevanj za neodvisnost. Je ta spodrsrljaj politično dejanje? Bralcem in kulturni javnosti svetujem, da naj si to knjigo ogledajo in presodijo upravičenost te kritike.

Menim, da je naša dolžnost, da od tujih založnikov dosledno zahtevamo spoštovanje naše ozemeljske integritete. Dolžnost javnosti je, da skrbno opozarja na takšne pomanjkljivosti in napake v tujih publikacijah. Moje osebne izkušnje in pripombe založniškim hišam (National Geographic, The Times, De Agostini, Hallwag) so zelo pozitivne. Na pripombe in opozorila sem vedno prejel prijazen odgovor in v naslednjih izdajah so jih tudi dosledno upoštevali. To je zelo važno in pomembno prizadevanje za uveljavljanje in utrjevanje naše neodvisnosti.

Konec lanskega leta so nas pri DZS razveselili z izdajo zbirke bogato ilustriranih knjižic o naravnih nesrečah. Naslovi posameznih knjižic angleške avtorice Jane Walker so Lakota, suša in kobilice, Potresi ter Snežni in zemeljski plazovi.

V prvi knjižici izvemo nekaj več o suši in občasnih invazijah kobilic, ki v nekaterih predelih sveta lahko uničijo celoten letni pridelek. Posledica je velika revščina in s tem tudi lakota v državah, ki so že tako ali tako med najmanj razvitimi. Tovrstnim naravnim nesrečam se žal mnogokrat pridružijo še neurejene politične razmere. Avtorica nas opozarja na čedalje večji obseg teh območij in težavnost preprečevanja tovrstnih katastrof in saniranja njihovih posledic.

V drugih dveh knjižicah je na slikovit in preprost način podana razlaga nastanka, vzrokov, posledic in glavnih pokrajinskih značilnosti potresov, snežnih in zemeljskih plazov ter skalnih podorov. Mlade bralce bodo še posebej pritegnili podrobnejši opisi posameznih največjih naravnih nesreč, ki so prikazani v sliki, risbi in besedi. Nadalje nas avtorica seznanja z nesrečami iz preteklosti in nam podaja osnovna navodila za ravnanje v primeru, da smo priče takšnemu dogodku. Pri snežnih plazovih nas opozarja, da lahko takšno nesrečo povzročimo tudi sami.

V zbirki je med besedilom dodanih tudi nekaj fotografij in primerov iz domačega okolja, ki nas opominjajo, da so tovrstne naravne nesreče prisotne tudi pri nas. Pri vsaki od nesreč izvemo tudi za glavna območja in pokrajine, kjer so le-te najpogostejše. Na koncu vsake izmed treh knjižic je kratek slovarček osnovnih pojmov in pomembnejši podatki s posameznega področja, ki je v knjižici podrobneje predstavljeno. Bistveni del celotne zbirke so pregledne risbe (blokdigrami), ki bodo zagotovo pritegnile mlade bralce. Besedilo je zato v podrejenem položaju, poučne in kakovostne fotografije pa bodo le še povečale zanimanje mladih radovednežev.

Vsekakor zbirka o naravnih nesrečah ne bi smela manjkati na šolskih knjižnih policah. Izdajo zbirke je finančno podprlo Ministrstvo za obrambo in zaščito republike Slovenije - Republiška uprava za zaščito in reševanje. Priporočamo jo tudi srednješolcem in še posebej vsem geografskim pedagogom, ki jim bo lahko služila tudi kot koristen didaktični pripomoček pri njihovem delu, s čimer bodo popestrili razlago in samo predstavitev naravnih nesreč kot pomembnih geografskih pojavov.

